

«ЗАҢ БІЛІМІН ЖЕТІЛДІРУДІҢ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ:
ДӘСТҮРЛЕРІ МЕН ЖАҢАЛЫҒЫ»
атты ғылыми – әдістемелік семинар
14 шығарылым

МАТЕРИАЛДАРЫ

22 сәуір 2016 ж.

МАТЕРИАЛЫ

научно-методического семинара
«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ
ЮРИДИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ: ТРАДИЦИИ И НОВАЦИИ»

22 апреля 2016 г
выпуск 14

Алматы
«Қазақ университеті»
2016 ж

Баспаға әл-Фараби атындағы
Қазақ ұлттық университеті заң факультетінің
Ғылыми кеңесі және қылмыстық құқық, қылмыстық іс жүргізу және криминалистика
кафедрасының жанындағы
Ғылыми-зерттеу орталығының шешімімен ұсынылған

Жауапты редакторлар:
Р.Е. Джансараева

Редакция алқасы:
Ш.Б. Маликова, А.Д. Байсалов, А.Б.Избасова

«Заң білімін жетілдірудің өзекті мәселелері: дәстүрлері мен жаңалығы» атты ғылыми-әдістемелік семинар материалдары, жауапты редакторлар Р.Е. Джансараева Алматы: Қазақ университеті, 2016. - 110 б.

ISBN

Жинақта «Заң білімін жетілдірудің өзекті мәселелері: дәстүрлері мен жаңалығы» атты ғылыми-әдістемелік семинарға қатысушылардың баяндамалары берілген.

В сборник вошли материалы научно-методического семинара: «Актуальные проблемы совершенствования юридического образования: традиции и новации» проведенного кафедрой уголовного права, уголовного процесса и криминалистики, Научно - исследовательским центром проблем борьбы с преступностью юридического факультета КазНУ им. аль-Фараби.

В материалах сборника отражены собственные видения авторов путей дальнейшего совершенствования юридического образования.

Сборник адресован преподавателям, докторантам, магистрантам. Студентам юридических вузов широкой научной общественности.

ISBN

с. Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2016

МАЗМҰНЫ

<i>Алимкулов Е.Т.</i> Құқықтық пәндерді оқыту жүйесінде жаңа әдістемелер.....	5
<i>Арын А.А., Жанибеков А.К.</i> Основные методы обучения праву.....	9
<i>Арын А.А., Жанибеков А.К.</i> Роль методики обучения праву в системе школьного и вузовского образования.....	14
<i>Атаханова Г.М.</i> The main task of teaching methods of legal courses.....	20
<i>Атаханова Г.М.</i> Жан-жақты сабақты өткізу тәсілі.....	22
<i>Базилова А.А., Бисенгали Л.</i> Деятельностно-компетентностный подход к практико-ориентированному образованию.....	24
<i>Баяндина М.О.</i> Использование инновационных методов обучения в целях развития активности, творчества, креативности студентов.....	29
<i>Берсугурова Л.Ш.</i> К вопросу о методах развития креативного мышления у магистрантов.....	33
<i>Берсугурова Л.Ш.</i> Формы подготовки к сдаче ВОУД по дисциплине «Уголовно-процессуальное право Республики Казахстан».....	37
<i>Бисенгали Л., Базилова А.А.</i> Особенности модульного обучения.....	41
<i>Бисенова М.К.</i> Технология формирования и поддержания готовности студента к овладению содержанием занятия.....	44
<i>Даубасов С.Ш.</i> Методы интерактивного форма обучения.....	46
<i>Даубасова С.Ш., Турашбекова Д.А.</i> Инновационные технологии применяемые на лабораторных уроках по предмету криминалистика.....	52
<i>Джансараева Р.Е.</i> Некоторые рекомендации к выполнению дипломной работы.....	57
<i>Дүзбаева С.Б., Ақболатова М.Е., Таубаев Б.Р.</i> Білім беру жүйесіндегі жаңартпалар.....	61
<i>Ергали А.М., Смайлова Э.К.</i> Инновациялық оқу-әдістемелік технологиялар.....	64

Жанибеков А.К., Арын А.А. Методика обучения праву и методика преподавания юриспруденции как педагогические науки.....	69
Избасова А.Б. Тәжірибелік сабақтарды өткізу сипатына қатысты.....	74
Маликова Ш.Б. Формы проведения открытого учебного занятия...	78
Нұрмағанбет Е.Т. Организационно - педагогические условия развития инновационных процессов в образовательной деятельности.....	81
Тапалова Р.Б. О формах лекций на магистратуре.....	87
Тапалова Р.Б. Виды правового обучения.....	89
Таубаев Б.Р., Дузбаева С.Б. Заң факультетінде қолданбалы бакалаврларды дайындауды оқу-әдістемелік қамтамасыз ету.....	92
Тлепбергенов О.Н. Жоғарғы оқу орындарындағы заманауи білім берудің әдістері және түрлері.....	96
Сатыбалдинов Д.Д. Учебная практика и стажировка слушателей.....	101
Шопабаев Б.А. Структура планирования эффективного учебного курса как инструмент управления образовательным процессом.....	107

На защите дипломной работы обязательно присутствие рецензента или научного руководителя. После защиты дипломная работа передается выпускающей кафедрой в деканат.

Дүзбаева С.Б.

заң ғылымдарының магистрі
әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті, заң факультеті
қылмыстық құқық, қылмыстық іс жүргізу
және криминалистика кафедрасының оқытушысы

Ақболатова М.Е.

заң ғылымдарының магистрі
әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті, заң факультеті
қылмыстық құқық, қылмыстық іс жүргізу
және криминалистика кафедрасының аға оқытушысы

Таубаев Б.Р.

Доктор PhD, әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті
заң факультеті қылмыстық құқық, қылмыстық іс жүргізу
және криминалистика кафедрасының аға оқытушысы

Иновации в системе образования

В данной научной статье на основе исследования различных публикаций, учебников освещаются вопросы образования в Республики Казахстан, его просвещения, парадигм образования в перспективе глобализации и перехода к устойчивому развитию.

Ключевые слова: инновационное образование, глобализация, информатизация.

Duzbayeva S.B., Akbolatova M.E., Taubaev B.R.

Innovations in Education

In this article, based on scientific studies of various publications, books covers the issues of education in the Republic of Kazakhstan, his education, paradigms of education in the perspective of globalization and the transition to sustainable development.

Keywords: innovative education, globalization, informatization.

Білім беру жүйесіндегі жаңартпалар

Осы мақалада әр түрлі жарияланымдар, оқулықтар негізінде Қазақстан Республикасында білім беру, оның ағарту мәселелері, тұрақты дамуға көшу мен жаһандану бағытында білім беру парадигмаларын қарастырады.

Түйінді сөздер: жаңартпалық білім беру, жаһандану, ақпараттандыру.

"Ұлттық жаңартпалық жүйе құрастыру мемлекеттің экономикалық саясаттың ажырамас бөлігі, маңызды мақсаты болып табылады".

Көптеген дамыған әлем мемлекеттерінде білім беру жүйелері жаһандану кезеңінен бастап үзіліссіз модернизациялау мен реформалауда. Қазақстан білім беру саласында жаңартпаларды енгізу қарқыны бойынша алдыңғы қатарда тұр.

Қазақстан Республикасының Президенті Назарбаев Н.А. «Қазақстан посткризистік әлемінде: болашаққа интеллектуалдық жарып өту» бағдарламалық лекциясында «Интеллектуалдық ұлт – 2020» жобасының үш негізгі аспектісін анықтады:

1. Қазақстанның білім беру жүйесінің дамуында жарып өту.
2. Ғылымды дамыту мен мемлекеттің ғылыми әлеуетін жоғарылату.
3. Жаңартпалар жүйесін дамыту.

Аталған барлық пунктер қазақстандық қоғамның, ең біріншіден, жаңартпаларға ең бейім әлеуметтік топтың қазақстандық студенттіктің интеллектуалдық – білім беру потенциалын дамытудың бірыңғай жаңартпалық бағытын береді [1].

Әлеуметтік – экономикалық дамудың жаңартпалығы қоғамдық институттардың, соның ішінде жоғарғы мектептің жаңалықтарды, новаторлық жобаларды генерациялауға және қабылдауға бейімдігін білдіреді, оның негізінде жаңа ғылыми – технологиялық бағыттардың пайда болуы үшін алғышарттар қалыптасады, Қазақстан Республикасының адами қабілетінің жалпы бәсекеге қабілеттілігін күшейту мен өмір сапасын жақсарту алатын принципіалды жаңа зерттеушілік, экономикалық, ұйымдастырушылық – басқарушылық тәсілдерін дамуын ынталандырады [2].

Жоғарғы білім беру жүйесін жетілдіру 2011-2020 жж. Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасына сәйкес жүзеге асырылады. Аталған бағдарламаның мақсаты білім беру саласындағы сәйкес ең жақсы әлемдік практиктердің және тұлғаның, мемлекеттің индустриалды – жаңартпалық даму міндеттерін, еңбек нарығының қажеттіліктерін қанағаттандыратын жоғарғы білім беру сапасының жоғарғы дәрежесіне жету болып табылады.

Қазақстанда жоғарғы білім беру жүйесі динамикалық дамыған және жаһандану мен ақпараттандырудың тездетілген әлемдің процестеріне адекватті әрекет ете алатын болуы керек. Бүгінгі күні алдыңғы қатарға жаңа талаптар қойылады - интенсивті ғылыми – зерттеу қызметімен интеграцияланған жаңартпалық білім беру, ғылыми зерттеулер мен білім берудің тәртіп аралығы, экономика мен өндіріс тұтынушылармен тығыз білім беру байланысы. Біздің мемлекетіміздің Басшысы Н.А.Назарбаевтың жыл сайынғы Жолдауларында әлеуметтік-маңызды бағдарламаларға, соның ішінде білім беру сапасын жоғарылатуға ерекше көңіл бөлінеді. Қазақстан Республикасының Президентінің сапалы білім беру қызметін көрсету қажеттілігі туралы сөздері басты бағыт болып табылады [3].

Сөздің кең мағынасында жаңартпа ретінде жаңа технологиялар, жаңа өнімдер мен қызмет түрлері, өндірістік, қаржы, коммерциялық, әкімшілік немесе басқа сипаттаға ұйымдастырушылық-техникалық және әлеуметтік – экономикалық шешімдер түрінде жаңалықтарды қолайлы пайдалану түсіндіріледі. Жаңартпалық білім берудің мағынасын келесі сөйлемшемен атап өтуге болады: «Ескіні қуып жету емес, жаңаны құру». Өзінің ең жақсы үлгілерінде ол үнемі ескеретін білім беруді беруге емес, кейін қажеттіліктер бойынша өздігінен жаңа білім алуға көмектесетін негізгі компетенцияларды иеленуге бағытталды. Сондықтан да мұндай білім беру дәстүрмен емес, тәжірибемен тығыз байланысты болуы керек [4].

Жаңартпалық тәсілдердің педагогикалық қызметінде қолдану тәжірибесін зерттей отырып, олардың келесідей артықшылығын атап өтуге болады: олар студенттерді жаңа білімді алудың белсенді тәсілдерін үйренуге көмектеседі; жеке әлеуметтік белсенділіктің жоғары дәрежесіне жетуге көмектеседі; студенттер үнемі үйренетіндей жағдайлар жасайды; студенттердің мәдени мүмкіндіктерін арттырады; оқуды тәжірибеге жақындатуға көмектеседі, пән бойынша тек қана үйрену, дағдылану ғана емес, белсенді өмірлік орнын қалыптастырады [5, с.120-125]. Осыған сай белсенді білім беру тәсілдері ерекше көңілге иеленеді, олар көмектеседі: білімнің нәтижелігіне; кәсіби шешім қабылдауға мүмкіндік беретін тәжірибелік зерттеу дағдысын қалыптастырады; жай білім алудан зерттеу қызметінің өзіндік ізденіс пен дағды тетігін құруға ауысуына мүмкіндік береді; танымдық белсенділікті жоғарылатады; студенттердің белсенділігін көрсетуге көмектесетін дидактикалық және психологиялық жағдайларын жасайды. Рольдік ойындарды («іскерлік», «сюжетті-рольдік») білім берудің белсенді тәсілі ретінде қарастырғанда, оның болашақ әлеуметтанушының ізденіс мүмкіндіктерін ашуға көмектеседі.

Сабақтарды «ми шабуыл» түрінде ұйымдыстырып, өткізген кезде қос міндет шешіледі: бір жағынан әлеуметтанушының кәсіби қызметінде қолданылатын тәсіл ретінде, екінші жағынан – оқытушы, себебі, сараптамалық топтар жұмыс гипотезалары арқылы әр түрлі көзқарастарды қарастырады, нақты шың жағдайдан алынған шешімдердің маңыздылығын дәлелдейді, жаңартпалық сабақты өткізу мен ұйымдастыру тәжірибесін алады. Студенттердің проектілік қызметі білім беру процесінің орталығына кәсіпті үйренудің тәжірибелік сұрақтарын қояды және оның негізінде теорияға қызығушылығын арттырады. Тәжірибе көрсеткендей, өзінің әлеуметтік жобасын құрастырған студенттер оны қорғауға, өзінің көзқарасын аргументациялауға, қарсыластармен дискуссия жүргізуге дайын – осы мақсаттармен мәселенің теориясын зерттейді, жылдар өткеннен кейін барлық материалдарды сақтауға көмектеседі. Бұған нақты жағдайларды талдау (case-study) көмектеседі – келесідей қағидалармен сипатталатын білім алушылардың оқу-танымдық қызметін активизациялау тәсілі: нақты жағдайлардың болуы; жағдайды шешу нұсқаларын топпен (жеке немесе топпен) құрастыру; қорытындылау мен білім нәтижелерін бағалау.

Студенттердің пікірі бойынша, олар осындай сабақтарда әлеуметтік әрекеттердің қатысушылары ретінде сезінеді.

Біздің қоғамның дамуының қазіргі кезеңінде стандартты емес шығармашылық тұлғаларға әлеуметтік қызуғышылық өсті. Маманның шығармашылық белсенділігі оның ойлау қажеттілігін құрастыру, бағалау мен тез талдауында өсуде. Көбінесе осы мәселелрді шешу болашақ мамандарды білім беру мазмұны мен әдіснамасына байланысты [6, с 240].

Қазақстанның тәуелсіз даму тәжірибесі білім беру жағдайы көбінесе мемлекеттің әлеуметтік-экономикалық даму нәтижелілігімен анықталатынын көрсетеді [7]. Бүгін Қазақстан Болон конвенциясының талаптарын жүзеге асырудың аумақтық көшбасшысы болып табылады. Жаңа білім беру моделін енгізу мамандарды дайындаудың көп дәрежелі жүйесін жоғарылатуға, жалпы білім беру сапасы мен дәрежесін жоғарылатуға, қазақстандық дипломдарды бәсекеге қабілетті етуге көмектеседі. Қазақстанның Болон процесінде қатысуы білім берудің әр түрлі деңгейлерінде білім беру бағдарламаларын оқуға, зерттеулер мен білім беруде дамыған тәжірибемен алмасу, ЖОО-лармен басқарудың прогрессивті тәсілдерін енгізу мүмкіндігін береді. ТМД мемлекеттерінде бірыңғай білім беру аумағын құру мен оны халықаралық білім беру жүйесіне қосу өзекті болып табылады [8].

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Т.А. Морозова. Қазақстан Республикасының жоғарғы білім беру жүйесінде жаңартпалық кластерің дамыту. // ҚазҰУ Хабаршысы.
2. Е.А. Колос. Қазақстанда жоғарғы білім беру жүйесін дамыту: жаңартпалар, тәжірибе.: Усть-Каменогорск: ВКГТУ, 2008. - 207 с.
3. Қазақстан Республикасының Президенті – Елбасының Қазақстан халқына Жолдауы «Бір мақсат, бір мүдде, бір мемлекет».
4. ҚР-да жоғарғы білім беру жүйесін дамыту <http://www.kazportal.kz/razvitiya-sistemyi-vyisshego-obrazovaniya-v-rk/>
5. Сорокин Н.Д. Әлеуметтік курстарды оқытуда жаңартпалық тәсілдері туралы // Социс, 2005, № 8.
6. Гузеев В.В. Біліс беру технологиясы мен білім беру нәтижелерін жобалау - М.: Халықтық білім беру, 2000.
7. Қазақстан Республикасының 2013-2014 жылдарға білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасы г. Астана.
8. 2011-2020 жылдарға Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың мемлекеттік бағдарламасы. 2010 жылы 7 желтоқсанда ҚР Президентінің № 1118 Жарлығымен бекітілді.

Ергали А.М.

әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университетінің
заң факультетінің қылмыстық құқық, қылмстық іс жүргізу және криминалистика
кафедрасының аға оқытушысы, PhD доктор
e-mail: a.yergali@mail.ru

Смайлова Э.К.

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті,
заң факультеті, магистранттар, Алматы қаласы, Қазақстан